

Geluid blijft hinderen

Er komt een Omgevingswet aan die expliciet de focus legt op gezondheid. Hoe goed zijn we eigenlijk bezig met al onze geluidregels en beleidsstukken? Dit punt kwam tijdens de 20ste editie van het congres Geluid, Trillingen en Luchtkwaliteit op 7 en 8 november 2016 in diverse vormen terug, en later ook bij verschillende lezingen. Daarnaast waren er de meer gebruikelijke lezingen over de ontwikkeling van wetgeving en lopende projecten. Zo was ook deze jubileumeditie weer een ideale dag om op de hoogte te komen van actuele ontwikkelingen en kennis uit te wisselen. Een terugblik.

Door: Erik Roelofsen en Henk Spierenburg

Geluid is vaak voer voor techneuten en juristen. Maar dit keer stonden er een psycholoog (Fred Woudenberg, GGD Amsterdam), een omgevingsmanager (Raphael Pellgrom, Antea Group) en een bioloog/columnist (Midas Dekkers) op het plenaire podium. Ja, we stoppen er met z'n allen veel tijd in, maar of geluidschermen plaatsen nu de beste oplossing zijn om hinder te bestrijden? De geluidhinder blijkt namelijk al 20 jaar constant te zijn terwijl de luchtkwaliteit bijvoorbeeld wel steeds beter wordt. De ergste hinderbron zijn immers nog steeds brommers, burens en bouwlawaai, en juist daar wordt weinig vooruitgang in geboekt. Transparante schermen hebben daarnaast zo hun nadelen. En zoals Midas Dekkers het in zijn prikkelende lezing opmerkte: misschien moeten we onze hoorzintuigen wat meer voorrang geven en zorgen voor meer mooi geluid dat het lelijke geluid van auto's kan vervangen.

Midas Dekkers geeft zijn prikkelende visie over geluidhinder

Wetten, wantrouwen en innovaties

Langzaam wennen we aan Swung-1 met de geluidproductieplafonds voor rijksinfrastructuur, maar in de uitvoering lopen adviesbureaus en overheden tegen allerlei zaken aan die afstemming en creativiteit vergen, waar vooraf niet altijd rekening mee was gehouden. Zo hoorden we over een doelmatigheids criterium waarbij de regelgeving niet minder complex geworden is, of over verhogingen en ontheffingen van geluidplafonds die bij elk project hun eigen dynamiek hebben.

Interessante ontwikkeling is dat de naleving van de geluidproductieplafonds niet alleen berekend worden, ze worden ook nagemeten door diverse overheden. Enerzijds door het RIVM, die de wettelijke taak daartoe heeft, maar ook door enkele lagere overheden. Waarom? In een discussiesessie hierover kwam een pijnpuntje boven. Afgaand op de media zien we op diverse vlakken een toenemend wantrouwen richting de overheid door burgers. Maar in de sessie leek er ook wantrouwen te sluimeren van lagere overheden naar de Rijksoverheid. Terwijl ze bij de Rijksoverheid duidelijk hard werken en ook met de beste bedoelingen de wet zo goed mogelijk uitvoeren. Interessant en voer tot nadenken. Want zoals hierboven al is gesteld: geluidhinder gaat niet alleen over decibellen. Voor een wantrouwende burger klinkt elke trein alleen maar harder.

Tegelijk staan de nieuwe technische ontwikkelingen niet stil. De toepassing van de geluiddiffractor komt langzaam op gang, geluid van bruggen voor spoor- en wegverkeer is een issue, CNOSSOS komt eraan en de automatisering rukt op in de geluidmodellen. Dit laatste komt enerzijds door adviesbureaus die efficiënter werken, maar ook doordat in de

aanloop naar het komende Informatiehuis Geluid (Digitaal Stelsel Omgevingswet) steeds meer informatie beschikbaar komt.

Innovaties kwamen niet alleen naar voren bij de lezingen. Ook op de informatiemarkt was er volop gelegenheid om een kijkje te nemen hoe bureaus op innovatieve wijze geluidhinder efficiënter aanpakken, of met vernieuwde producten komen.

De Omgevingswet

Op de eerste congresdag was een sessie van anderhalf uur ingeruimd waarbij gemeenten (NVG), provincies (IPO), het ministerie, en de NSG in interactie met de zaal hun visie gaven op geluid in de komende Omgevingswet. Er werd duidelijk dat er ten opzichte van de Wet geluidhinder veel gaat veranderen, maar wordt de bescherming van burgers tegen te hoge geluidbelastingen nu beter of slechter? Daar verschillen duidelijk de meningen over, ook omdat het lastig is simpelweg de getallen van de geluidnormen te vergelijken.

Hierover en ook over de grotere vrijheid en beleidsruimte voor gemeenten ging de discussie. Zullen gemeenten belangen van woningbouwers en andere grote plannen voor infrastructuur of ruimtelijke ontwikkelingen laten prevaleren boven een goede bescherming tegen te hoge geluidbelastingen? Er waren bij veel aanwezigen duidelijk zorgen, maar ook zijn kansen benoemd.

Industrielawaai: ook nieuwe regels

Nieuwe regels zijn er niet alleen voor wegverkeer. Ook voor industrielawaai moeten we gaan wennen aan nieuwe wetgeving. Ton van Breemen van het Havenbedrijf Amsterdam liet zien wat het gaat betekenen voor dit grote industrieterrein, en daarnaast werden de luisteraars voorbereid op het plan om in de dagperiode geen landelijke norm te verbinden aan piekgeluiden. Werk dus voor gemeenten om daarover beleid te maken, willen ze ervoor zorgen dat de burger die naast een bedrijf woont overdag nog rustig in de tuin kan zitten of zijn huiswerk kan maken.

Creatieve oplossingen

“Het verminderen van het aantal decibels is geen doel op zich.” Deze uitspraak kwam uit een lezing over soundscapes. Ook anderen richtte zich op dit thema. Er lopen verschillende initiatieven om niet alleen de directe juridische weg te bewandelen bij zaken als nieuwbouwplannen. Laten we kijken naar zaken als structuur van woonblokken, groene daken (die ook geluid absorberen), en een geluidluwe gevel in het geluidbeleid opnemen.

Dat wonen op locaties met hoge geluidbelastingen op zich ook geen probleem hoeft te zijn, bleek uit de discussiesessie daarover. Uit de discussie kwamen goede en creatieve oplossingen om te wonen op zulke locaties. Maar het kan niet overal. Zo werd er uitgebreid stilgestaan bij de vermeende wettelijke hobbels en bobbels en waarom het juist spannend is om zo af en toe een helling te beklimmen om vervolgens vol gas naar de eindstreep te gaan. Er werden besproken hoe balkons en serre-achtige constructies kunnen worden toegepast, zodat wordt voldaan aan de wet- en regelgeving, maar met vrijheid van de bewoners om de ruimte en de woning te gebruiken zoals ze zelf willen.

Op bestaande hoogbelaste locaties zijn geluidschermen niet altijd de oplossing. In de gemeente Eindhoven loopt een project hoe gevelisolatie een beter alternatief kan zijn en waarmee tevens in een keer ook alle gevels thermisch geïsoleerd worden. Een boeiend proces – het kwam zelfs terug in Hart van Nederland - waarin diverse overheden, ProRail, de TU Eindhoven, een bouwkundig bureau en bewoners in participeren.

En dan de Beste Band campagne en de Green Deals: In de plenaire sessie van de tweede congresdag gaf Robert Goevaers al de potentie weer van diverse convenanten tussen overheden en industrie. We hebben het over zaken als stille vrachtwagens, geluidsarme voertuigen bij bouw- en wegwerkzaamheden en slimmer transport. Al die pakjes die we via internet bestellen, moeten immers allemaal afgeleverd worden. Dat blijkt nog best schoner stiller en goedkoper te kunnen dan nu gebeurt. In zes lezingen werd er daarna dieper op ingegaan.

Evenementen

Naast de al genoemde discussies over de Omgevingswet, de GPP-metingen en de woningbouw was een discussie over evenementen ook onderdeel van het programma. Er komen er steeds meer, en de gemeente Amsterdam alleen al heeft er zo'n 300 per jaar. Voor evenementen wordt in veel gemeenten een combinatie van een evenementennota en een APV veelvuldig wordt toegepast. Is dit niet voldoende? NEE. De locatie waar de evenementen plaats vinden is eveneens van belang. De bestemming moet in het kader van RO ook zijn geregeld. Het woon- en leefklimaat moet via een bestemmingplanprocedure worden beoordeeld. Met alle daarbij behorende zaken als verkeer aantrekkende werking, parkeeroverlast, hoeveel en welke evenementen, geluidsnormen, en aantal bezoekers.

De voor- en nadelen en de mogelijkheid om een bestemming procedure zonder kleerscheuren te kunnen doorlopen was aanleiding voor een levendige discussie. De deelnemers zijn met genoeg stof tot nadenken huiswaarts gegaan.

Ook op de infomarkt en bij de borrel was er volop discussie.

Trillingen en Luchtkwaliteit

Voor specialisten voor luchtkwaliteit en trillingen was er ook genoeg te doen.

Dieselveertuigen, scheepvaart, koelmachines, vliegtuigen: ze zorgen allemaal voor hun eigen uitstoot van (ultra)fijnstof en andere schadelijke en/of stinkende deeltjes en gassen. Enerzijds kwam in lezingen naar voren hoe erg het echt is en wat we eraan kunnen doen, en daarnaast waren er lezingen over de geurradar, en natuurlijk over PAS en het NSL.

Bij trillingen kwam aan bod hoe de relatie is met schade en slaapverstoring, en wat je eraan kunt doen bij railverkeersprojecten of in de woningbouw. Daarbij is ook voor trillingen de wetgeving in beweging. Zo kwam de revisie van SBR Richtlijn A uitgebreid aan de orde.

Awards

Ook waren er uiteraard diverse lezingen over trillingen en luchtkwaliteit en werden weer de Gouden Decibel Awards uitgereikt. In de prijzen vielen de Solar Noise Barriers, de MoSART app, de duurzame geluidwal van de Belangengroep Bathmen, de stille waarschuwingssignalen van vrachtwagens van het Havenbedrijf Amsterdam en Gijsjan van Blokland voor zijn persoonlijke bijdragen.

Beste lezingen

Wat waren de 'beste' lezingen? Bezoekers konden bij de evaluatie hun favoriet invullen, met als resultaat:

- Dag 1: Fred Woudenberg (GGD Amsterdam): Lucht probleem van het verleden, Geluid probleem van de toekomst
- Dag 2: Bert Gaarkeuken (BAM): Duurzaam asfalt, geluidsarm en schoon aangebracht.

Call for Papers

Het congres GTL 2017 vindt plaats op 7 en 8 november, wederom in de Expo Hoevelaken. De organisatie nodigt u uit om voorstel voor een interessante, boeiende of prikkelende lezing in te zenden, over een actueel thema op het gebied van geluid, trillingen, luchtkwaliteit of zero-emissie. Dat kan tot 24 mei 2017 via de website van het congres. Hierop vindt u ook de thema's waar de focus op komt te liggen. Hieronder staan enkele onderwerpen, maar ook van overige interessante thema's en bronnen zijn lezingen welkom.

- Ontwikkelingen wetgeving;
- Integrale aanpak milieuthema's;
- Maatregelen en innovaties;
- Rekenmodellen;
- Ruimtelijke ordening (o.a. wonen op geluidbelaste locaties, soundscaping);
- Woningbouw en bouwakoestiek;
- Bouwlawaai;
- Gezondheid;
- Communicatie;

Bronnen: wegverkeer, railverkeer, luchtvaart, industrie/horeca/evenementen/windturbines, scheepvaart, aardbevingen.

Actuele informatie over het congres en de Call for Papers vindt u op www.gtlcongres-beurs.nl

Over de auteurs:

Erik Roelofsen is directeur van de Nederlandse Stichting Geluidhinder en daarnaast werkzaam als zelfstandig adviseur. Henk Spierenburg werkt als senior adviseur bij DPA Cauberg-Huygen en heeft zitting in de VVM Sectie Geluid.